

Azərbaycan Respublikasının Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi tərəfindən 2012-ci il üzrə görülmüş işlərə dair hesabatı

2012-ci il ərzində Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsinin müvafiq struktur bölmələri tərəfindən qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hüquq və vəzifələrin həyata keçirilməsi, ölkə rəhbərliyinin tapşırıqlarının icrası, dövlət proqramlarının, Azərbaycan Respublikasının qoşulduğu dövlətlərarası və hökumətlərarası müqavilələrdən irəli gələn və Komitənin səlahiyyətlərinə aid olan öhdəliklərin yerinə yetirilməsinin təmin edilməsi məqsədilə müvafiq işlər aparılmışdır.

“Azərbaycan Respublikasının Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsinin fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 4 aprel 2012-ci il tarixli, 604 nömrəli Fərmanı ilə Komitə yanında Dövlət Akkreditasiya Xidməti, Texniki Tənzimləmə və Standartlaşdırma üzrə Dövlət Nəzarət Xidməti və Dövlət Metrologiya Xidməti yaradılmışdır.

Texniki tənzimləmə və standartlaşdırma sahəsinin inkişaf etdirilməsi və onun beynəlxalq təcrübəyə uyğunlaşdırılması, normativ-hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi, sahə üzrə xidmət orqanlarının işlərinin əlaqələndirilməsi, onlara metodik köməkliyin göstərilməsi məqsədilə Komitədə müvafiq işlər görülmüşdür.

2012-ci ildə yeni “Texniki tənzimləmə haqqında” Qanun layihəsi üzərində işlər tamamlanmış və həmin qanun layihəsi Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim olunmuşdur. “Standartlaşdırma haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun yeni redaksiyası üzərində işlər tamamlanmış və 2013-cü ildə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim olunması nəzərdə tutulur.

Ölkənin standartlaşdırma sisteminin vacib tərkib hissəsi olan Standartlaşdırma üzrə Texniki Komitələrin fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi istiqamətində işlər davam etdirilir. Texniki Komitələr tərəfindən ekologiya, turizm, informatika, rəqəmsal televiziya, keyfiyyətin idarə edilməsi, qida və digər standartlar təsdiq edilmişdir. Hesabat dövrü ərzində ölkə iqtisadiyyatı üçün vacib istiqamətlər üzrə yeni Texniki Komitələr yaradılmışdır: TK 11-“Torpaqların qiymətləndirilməsi və coğrafi informasiya/Geomatika”; TK 14-“Mebel sənayesi məhsulları”; TK 15-“Taxıl və un məmulatlarının

standartlaşdırılması” Texniki Komitələri təsdiq olunmuş və fəaliyyət planı üzrə işləri həyata keçirirlər. 2012-ci il ərzində beynəlxalq normalarla harmonizə edilmiş 139 milli standart dövlət qeydiyyatına alınmışdır (rabitə və informasiya texnologiyaları üzrə – 9; nəqliyyat vasitələrinin təhlükəsizliyi üzrə– 82; tikinti materialları sahəsi üzrə – 26; yeyinti məhsulları üzrə - 4; turizm üzrə – 2; uyğunluğun qiymətləndirilməsi və keyfiyyətin idarə olunması üzrə – 6; digər sahələr üzrə - 7 standart).

2012-ci ilin iyun ayında Bakı şəhərində Komitə və İSO tərəfindən Mərkəzi, Şərqi Avropa və Mərkəzi Asiya ölkələrinin standartlaşdırma üzrə milli orqanlarının rəhbərləri üçün Forum təşkil olunmuşdur.

Komitədə standartlaşdırma sahəsində aparılan islahatlar barədə məlumat “Texniki qaydalar, könüllü standartlar, uyğunluğun qiymətləndirilməsi və bazara nəzarət üzrə dövlət sistemində islahatlar üzrə 11-ci panel iclas”-ında Avropa İttifaqı (İsveç Krallığı, Stokholm), İSO-nun 35-ci Baş Assambleyasında (ABŞ, San Dieqo), Standartlaşdırma, Metrologiya və Sertifikatlaşdırma üzrə Dövlətlərarası Şuranın 42-ci iclasında (Rusiya Federasiyası) məruzə olunmuşdur.

Metrologiya sahəsi üzrə normativ-hüquqi bazasının təkmilləşdirilməsi, xidmət orqanlarının işlərinin əlaqələndirilməsi, onlara metodik köməkliyin göstərilməsi, “Bəzi fəaliyyət növlərinə xüsusi razılıq verilməsi qaydalarının təkmilləşdirilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2002-ci il 2 sentyabr tarixli, 782 nömrəli Fərmanını, “Fəaliyyət növlərinin xüsusiyyətindən asılı olaraq xüsusi razılıq (lisenziya) verilməsi üçün tələb olunan əlavə şərtlər barədə” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 6 noyabr 2007-ci il 174 №-li Qərarını rəhbər tutaraq təsdiqedicə sənədlərin verilməsi ilə bağlı Komitədə işlər aparılmışdır.

İl ərzində 189 ədəd müəssisəyə, o cümlədən 67 yanacaqdoldurma məntəqəsinə, 16 maye-qaz doldurma məntəqəsinə, 2 əlvan metalla bağlı sahələrə, 64 tibbi fəaliyyətinə, 1 ədəd kartoqrafiya sahəsinə, 13 alkoqollu içkilər sahəsinə, 26 əczaçılıq fəaliyyəti ilə məşğul olmağa lisenziya alınması üçün Komitə tərəfindən müvafiq rəylər verilmişdir. Hesabat dövründə 257 ədəd yeni ölçmə vasitələrinin tipi təsdiq edilərək Azərbaycan Respublikasının ölçmə vasitələrinin Dövlət reyestrinə daxil edilmişdir. Ölçmə vasitələrinin metroloji xarakteristikalarının həqiqi ölçülərinin təyin edilməsi məqsədi ilə Dövlət

Metrologiya Xidmətinin laboratoriyalarında hesabat dövrü ərzində 215 ədəd işçi etalonun kalibrlənməsi həyata keçirilmişdir.

“Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi üzərində işlər davam etdirilmişdir. Qanun layihəsi Milli Məclisin iclaslarında I və II oxunuşdan keçmiş və III oxunuşa təqdim edilmişdir.

Komitənin Metrik Konvensiyanın Ölçülər və Çəkilər üzrə Baş Konfransına müşahidəçi üzv qismində qoşulması ilə əlaqədar müvafiq sənədlər hazırlanmışdır.

Komitə ilə Atom Enerjisi üzrə Beynəlxalq Agentlik (AEBA) arasında Texniki Əməkdaşlıq Proqramı çərçivəsində Dövlət Metrologiya Xidməti nəzdində yaradılan Etalon Dozimetrik Laboratoriyasının binasının tikintisi başa çatdırılmışdır. Laboratoriyanın dozimetrik və rentgen avadanlıqları ilə təchiz edilməsi məqsədi ilə qamma və rentgen şüalandırıcı qurğular və 2 ədəd radioaktiv mənbə alınmışdır. Spektrometriya laboratoriyasının avadanlığının alınması isə 2013-cü il üçün nəzərdə tutulmuşdur. Laboratoriyada avadanlıqların quraşdırılması və istismara verilməsinə 2013-cü ilin yanvar ayında başlanılması nəzərdə tutulur.

2012-ci ildə akkreditasiya sahəsində Komitədə bir sıra tədbirlər həyata keçirilmişdir. Komitə tərəfindən milli akkreditasiya sisteminin əsas prinsiplərini özündə əks etdirən "Akkreditasiya haqqında" Qanun layihəsi hazırlanmışdır. Qanun layihəsi Avropanın və beynəlxalq akkreditasiya təşkilatlarının standartlarına və digər normativ sənədlərinə əsasən sınaq, kalibrləmə, sertifikatlaşdırma (məhsullar, idarəetmə sistemləri və personal) və inspeksiya xidmətlərini göstərən uyğunluğun qiymətləndirilməsi orqanlarının qiymətləndirilmə fəaliyyətini tənzimləyəcəkdir.

Komitə yanında Dövlət Akkreditasiya Xidməti tərəfindən Milli Akkreditasiya Sisteminin tələblərinə uyğun 119 sınaq və 21 kalibrləmə laboratoriyası, 10 keyfiyyəti idarə etmə sistemlərini sertifikatlaşdıran orqan, 2 personalın, 12 oxşar məhsulların və xidmətlərin sertifikatlaşdırılması üzrə orqan və 8 inspeksiya xidmətləri göstərən orqan akkreditasiya edilmişdir.

2012-ci ilin 30 oktyabr tarixində Dövlət Akkreditasiya Xidməti Laboratoriyaların Akkreditasiyası üzrə Beynəlxalq Əməkdaşlıq Təşkilatına (İLAC) müşahidəçi qismində qəbul olmuşdur.

Texniki Tənzimləmə və Standartlaşdırma üzrə Dövlət Nəzarəti Xidməti tərəfindən 1138 təsərrüfat subyektində dövlət nəzarəti qaydasında yoxlamalar aparılmışdır. Bunların 517-i ərzaq məhsulları, 418-i qeyri-ərzaq məhsullarının keyfiyyətinə və təhlükəsizliyinə dövlət nəzarəti, 193-ü isə metroloji nəzarətlə bağlı olmuşdur. Ümumilikdə aparılmış yoxlamalar zamanı 833 təsərrüfat subyektində standartların, metroloji norma və qaydaların tələblərinin pozulması halları aşkar edilərək barələrində qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş tədbirlər görülmüş, 833 iradnamə və 455 tələbnamə verilmiş, 261 sahibkarlıq subyektində məhsulların istehsalı və satışı qadağan edilmişdir. Unlu-qənnadı məmulatları 6, çörək məmulatları 66, dənər istehsalı 4, toyuq əti istehsalı 2, süd məhsulları 21, alkoqolsuz içkilər 23, mebel istehsalı 1, profil istehsalı 2, tikinti materialları 4, asfalt istehsal edən 2 təsərrüfat subyektlərinə istehsalın və satışın qadağan olunması barədə tələbnamələr verilmişdir. Məhsullardan götürülmüş nümunələrin sınağı nəticəsində onların normativ sənədlərin tələblərinə cavab vermədiyi, insan həyatı və sağlamlığı üçün təhlükəli olduğu müəyyən edilmiş və bu səbəbdən ümumi dəyəri 126,874 manat olan 18 ton yağ, 570 litr qabalaşdırılmış içməli su, 950 dekalitr pastemizə edilmiş çəllək pivəsi, 60 kq Bakı paxlavası, 438 kq müxtəlif növ kolbasa məmulatları, 1050 kq qənd rafinadı, 10056,6 litr alkoqolsuz içki dövlət müfəttişləri və müəssisənin nümayəndələrinin iştirakı ilə məhv edilmişdir. Eyni zamanda inzibati xəta törətmiş sahibkarlıq subyektlərinə inzibati qaydada cərimələr tətbiq edilmiş, cərimələrin ümumi məbləği 306.500 (üç yüz altı min beş yüz) manat təşkil etmişdir. 48 müəssisə barəsində tərtib edilmiş inzibati xəta haqqında protokol baxılması üçün məhkəməyə göndərilmişdir.

Xidmət tərəfindən dövlət nəzarəti aparılan təsərrüfat subyektlərində 22.856 ədəd ölçmə vasitəsinin müqayisəli dövlət yoxlamasından keçmədiyi, 768 adda məhsulun uyğunluq sertifikatı olmadan istehsal olunduğu aşkar edilmişdir.

2012-ci il ərzində Komitə sənaye mülkiyyəti obyektlərinin mühafizəsi sahəsində normativ-hüquqi və informasiya bazasının təkmilləşdirilməsi və genişləndirilməsi, qüvvədə olan mövcud qanunvericiliyə və Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq saziş və müqavilələrə uyğun olaraq hüquqi və fiziki şəxslərdən sənaye mülkiyyəti obyektlərinə dair iddia sənədlərinin qəbulu, dövlət ekspertizasının aparılması və ekspertizanın nəticəsi əsasında onların qeydiyyatı, müvafiq mühafizə sənədlərinin

verilməsi, hüquqların verilməsinə dair müqavilələrin və istifadəyə dair lisenziya müqavilələrinin qeydiyyatı, əmtəə nişanlarına dair Ümumdünya Əqli Mülkiyyət Təşkilatının Beynəlxalq Bürosundan göndərilən iddia sənədlərinin ekspertizası, sənaye mülkiyyəti sahəsinə dair digər işləri həyata keçirmişdir. 2012-ci ildə ixtiralara dair 111 patent verilmişdir, onlardan 105 ədədi milli, 6 ədədi isə xarici fiziki və hüquqi şəxslərə məxsus olmuşdur. Faydalı modelə dair 10 patent qeydiyyata alınmışdır ki, onlardan da 8 ədədi milli və 2 ədədi isə xarici fiziki və hüquqi şəxslərə məxsus olmuşdur. Sənaye nümunələrinə dair 17 patent verilmişdir, onlardan 4 ədədi milli, 13 ədədi isə xarici fiziki və hüquqi şəxslərə məxsus olmuşdur.

Hesabat dövründə Əmtəə nişanlarının Dövlət reyestrində 1211 ədəd əmtəə nişanı qeydə alınaraq sahiblərinə verilmişdir. Patentlərin qüvvədə olma müddətinin uzadılması barədə 152 ədəd, şəhadətnamənin qüvvədə olma müddətinin uzadılması barədə 415 ədəd, əmtəə nişanına dair dəyişiklər edilməsi haqqında 497 ədəd bildiriş qeydiyyata alınmış, 9 ədəd dublikat, 27 ədəd çıxarış verilmişdir.

2012-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi və Koreya Beynəlxalq Əməkdaşlıq Agentliyi (KOICA) ilə birgə “Əqli mülkiyyət hüquqlarının idarəetmə sisteminin avtomatlaşdırılması (2011-2013)” layihəsi çərçivəsində işlər həyata keçirilmişdir. Layihə üzrə əqli mülkiyyət üzrə inzibati işlərin avtomatlaşdırılması üçün kompüterləşdirilmiş sistemin yaradılması, milli məlumat bazası toplusunun hazırlanması, Milli Rəqəmsal Əqli Mülkiyyət Kitabxanasının formalaşdırılması, Tədris Mərkəzinin yaradılması istiqamətində işlər aparılmışdır.